

UT-114 1 Kulturelle endringsprosesser

Kandidat 8834

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
1 UT-114, forside	Flervalg	Automatisk poengsum	Lever
2 UT-114, del 1	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Lever
3 UT-114, del 2	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Lever

UT-114 1 Kulturelle endringsprosesser

Emnekode	UT-114	PDF opprettet	04.09.2017 15:18
Vurderingsform	UT-114	Opprettet av	Emma Hansen
Starttidspunkt:	08.12.2016 10:00	Antall sider	11
Sluttidspunkt:	08.12.2016 15:00	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201701020000	Skriv ut automatisk rettede	Ja

UT-114, forside

Emnekode: UT-114

Emnenavn: Kulturelle endringsprosesser

Dato: 8. desember

Varighet: 5 timer

Tillatte hjelpemidler: Ingen

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

- Ja
 Nei

UT-114, del 1

Kort svar (maks et avsnitt)

Forklar/definer følgende begrep:

1. Kulturrelativisme
2. Matrilineær
3. Sted
4. Essensialisme
5. Glokalisering

Skriv ditt svar her...

BESVARELSE

1. Kulturrelativisme er en metode man bruker til å forstå kulturer. Man har en deskriptiv kulturforståelse, hvilket betyr at man ser på kulturene slik de er og prøver å forstå dem ut i fra deres egne premisser. Kulturrelativisme kan ikke brukes som retningslinjer for moral.

2. Matrilineær er en av tre måter å regne slektskap på. Her regner man slektskap fra morssiden, men det er fremdeles mennene i familien som har makt/er overhodet. Går fra far til fars søsters sønn.

3. Sted er konkret. Det er viktig å se sted i sammenheng med begrepet rom, for sted kan ikke eksistere uavhengig av rom, fordi sted er et punkt/avgrenset område innenfor rom. Sted kan representeres og har som regel navn. Mens rom er nøytralt og abstrakt, er sted konkret og personlig. Folk har relasjoner til steder. Man har både tradisjonell stedsforståelse og relasjonell stedsforståelse. Ved en tradisjonell stedsforståelse ser man på stedet som bakgrunnsramme og vektlegger det materielle og objektive, f.eks infrastruktur. Vha. en relasjonell stedsforståelse fokuserer man på hvordan stedet oppleves og hvordan det blir et resultat av menneskene som lever der, og vektlegger dermed i større grad relasjonen mellom sted-mennesker. Fordi folk har ulike oppfatninger av et sted, og ulike forhold/grad av tilknytning til det, vil stedet kunne ha flere ulike identiteter på samme tid. Et eksempel kan være en industriby som kan oppfattes som arbeidsplass av noen, men som hjemsted for andre.

4. Essensialisme er å vektlegge hovedtrekk med noe, og redusere det man ser på til å ikke bestå av mer enn disse. Man har essensialistiske forståelser av ulike begreper, f.eks av både kultur og av identitet. Da ser man gjerne på dem som statiske og uforanderlige, noe som ligger i oss. Et godt eksempel på en essensialistisk fremstilling av andre er hvordan Østen blir redusert til å være eksotisk, uforanderlig og irrasjonell i orientalsmen.

5. Glokalisering er en partikularisering av det universelle, altså at det lokale setter sitt eget preg på det globale. Et godt eksempel er hvordan McDonalds, til tross for å være samme store konsern som selger burgere, noen steder i verden tilpasser seg til det lokale og dermed f.eks kun selger kylling og ikke svin. Det kan i utgangspunktet gå begge veier, dermed regnes også universalisering av det partikulære også som en del av glokaliseringsprosesser. Et eksempel på dette er hvordan hip-hop gikk fra å være en gatekultur et bestemt sted i USA, til å bli en del av en global kultur.

UT-114, del 2

Besvar en av følgende to oppgaver

Enten:

Drøft identitet i forhold til kulturelt forbruk.

Eller:

Drøft globalisering i forhold til identitet. Ta utgangspunkt i tradisjonelt syn på kultur i sosialantropologien, og hvordan globalisering og migrasjon har utfordret dette synet.

Lykke til!

Skriv ditt svar her...

BESVARELSE

I denne delen av eksamen ønsker jeg å drøfte globalisering i forhold til identitet, og litt om mulighetene det gir. Identitet er et komplekst begrep som er tett knyttet opp mot mange faktorer. Jeg vil gjøre rede for det tradisjonelle synet på kultur som preget sosialantropologisk arbeid fra faget var nytt og frem til den kulturelle vendingen på 80-tallet, for å kunne ha dette som utgangspunkt. Senere skal jeg forsøke å belyse og drøfte hvordan globalisering og migrasjon har påvirket identitet, og hvordan disse igjen har utfordret den tradisjonelle forståelsen av kultur. Fordi økt migrasjon kan sees på som et resultat av globalisering og er såpass tett knyttet til globalisering og økt flyt, har jeg i hovedsak rettet oppmerksomheten mot globalisering.

Kultur

Kultur er et veldig vidt og vanskelig begrep som brukes av alle og om flere forskjellige aspekter. Det stammer fra det latinske ordet *culturae*, som betyr kultivert. Det er vanlig å regne kultur som det motsatte av natur. Vi kan bruke kultur som et helhetlig begrep, som dermed omfatter alt mennesker gjør og er, eller vi kan snakke om kultur som sektor. Da representerer det som regel et utdrag av samfunnet og gjerne det vi ser på som høykultur. Kultur kan være steder, gjenstander, språk, musikk og tradisjoner, for å nevne noe.

Sosialantropologien er et relativt ungt fag som forsøker å forklare mennesker i samfunn og samhandlingen mellom dem. For å klare dette er det viktig å ha noen målestokker. For mange ble kultur nettopp dette. Antropologen Frans Boas var den første til å gjøre et tydelig skille mellom rase (det biologiske) og kulturelle praksiser. Boas kalles den moderne sosialantropologiens far. Han er også kjent for sin teori om kulturell partikularisme. Både Boas og Malinowski (som også er sentral for den moderne sosialantropologiens fremvekst) beskrev kulturer slik de var. De hadde en deskriptiv kulturforståelse og var kulturel relativistiske.

Kultur ble sett på som noe som tydelig kunne avgrenses og som noe som var statisk. Edward B. Taylor har en passende definisjon på kultur i forhold til dette, og sier at "kultur er de praksiser, tankesett og verdier som eksisterer i et gitt samfunn". Denne definisjonen blir fremdeles mye brukt. Dette er den essensialistiske måten å forstå kultur på, og denne var dominerende helt frem til den kulturelle vendingen fant sted på 1980-tallet. Essensialistisk kulturforståelse er fortidsrettet, fordi den kikker på kulturell arv som videreføres - om enn i en litt forandret forstand - fra generasjon til generasjon. Kultur styrer menneskene, heller enn at menneskene skaper kultur. At kulturene ble oppfattet som klare avgrensede enheter hadde sannsynligvis en sammenheng med at forskningen som foregikk i sosialantropologiens moderne periode (1900-1945) gjerne ble gjort på små, isolerte stammesamfunn. I dagens globaliserte verden er situasjonen blitt en helt annen.

Globalisering

Globalisering er et begrep vi alle har hørt, og som vi sikkert også bruker støtt og stadig. Men hva er egentlig globalisering? Teoretikeren Robertson (1992) definerte fenomenet som "den økte komprimeringen av verden og intensiveringen av bevisstheten om verden som enhet". Globalisering er ulike prosesser som fører til økt kommunikasjon mellom mennesker, spredning av kulturelle fenomener, økt mobilitet og flyt av varer, teknologi, tjenester og kapital, svekking av fysiske grenser, osv.

Globalisering er en pågående prosess som preger forskjellige deler av samfunnene vi lever i, og verden som helhet. Den kan være politisk, for eksempel i form av internasjonale samarbeidsavtaler eller organisasjoner. Globalisering kan også være økonomisk, og dreier seg da om at markedene forandrer seg og stadig flere transnasjonale selskaper dukker opp og stiller krav eller forutsetninger for kulturell produksjon. Til sist har vi også kulturell globalisering, og det er dette som er mest aktuelt i forhold til denne oppgaven.

Innenfor sosialantropologien finnes det flere ulike måter å forholde seg til fenomenet på; enten som hyperglobalist, skeptiker eller transformasjonalist. Forklart i korte trekk mener hyperglobalistene at verden blir ett marked og de ser på globalisering som et nytt fenomen og som noe positivt. Skeptikerne mener at globalisering bare er et nytt navn på et allerede eksisterende fenomen, og fokuserer på flere aspekter enn det økonomiske. En kritikk de ofte retter mot hyperglobalistene kommer i form av argumenter knyttet til avhengighetsteori, nemlig at ikke alle stiller med de samme forutsetningene på dette ene, globale markedet. Transformasjonalistene mener også at dette er et nytt fenomen, fordi stater og regjeringer nå må forholde seg til nye kulturelle og politiske utfordringer og endringer, og ikke bare økonomiske. En av disse utfordringene er hvordan skillet mellom innenriks og utenriks stadig svekkes. Appadurai, som jeg skal komme tilbake til litt senere i teksten, er en teoretiker med en transformasjonalistisk forståelse av globalisering.

Vesten har lenge hatt en dominerende rolle i verdenssystemet, og dens fremtredende posisjon er viktig å ha i bakhodet når vi snakker om kulturell globalisering. Hva som gjøres til kultur, og for såvidt også identitet, er til en viss grad valgt av aktørene som utgjør et samfunn. Vesten har helt siden erobringen av Amerika på 1500-tallet dominert verden og gjort seg selv til den rådende gruppen med den overlegne kulturen. De møtte andre kulturer med etnosentrisme og rettferdiggjorde dermed mye av de hendelsene vi nå studerer som historie.

Vestlig kultur har uten tvil hatt hegemoni og har satt standarden for hva som har blitt sett på som sivilisert, beundringsverdig og prestisjefyllt.

Fordi noen definerer globalisering som kommunikasjon mellom mennesker og kulturell utveksling, kan de argumentere for at globaliseringen hadde sin grunnleggende fase allerede på tidspunktet for erobringene. Forfatteren Thomas Friedmann er en av dem. Tiden med oversjøisk ekspansjon, og senere kolonier, betegner han som globalisering 1.0. Globalisering 2.0 er det de fleste av oss gjerne forbinder med globalisering - krympingen av verden i form av økt kommunikasjon og reising, flere kulturelle møter, spredning av kulturelle fenomener (internasjonale klesbutikkjeder, McDonalds, osv), og slik vi oppfatter samfunnet den dag i dag. Globalisering 3.0 er de økte mulighetene som kommer med teknologien, hvor praksiser løsrives fra rom og tid.

Det mange teoretikerne som uttaler seg om globalisering har til felles, er at globaliseringen gjerne er synonymt med flere tilbud og muligheter, nå som vi ikke lenger har de samme grensene som sted og rom fastsatte for oss tidligere.

Identitet

Identitet kan forklares som hvordan vi definerer eller ser på oss selv. Det finnes mange ulike identiteter, og man kan ha flere identiteter på samme tid. Det avhenger av hva man identifiserer seg med (eller mot) og kan være, for eksempel, geografisk identitet, kulturell identitet eller etnisk identitet. Man kan identifisere seg i forhold til hvor man er fra, som ved å si at man er sørlending eller nordmann, eller på bakgrunn av hvilken musikk man liker, hvilke aktiviteter man driver med, osv. Identitet, tilsvarende kultur, er vel så mye hva man er, som det man ikke er. Kun i møte med ulike identiteter vil man innse hvordan ens egen identitet er.

Man kan ha en essensialistisk forståelse av identitet også. Dette var lenge det som var normalen. Identiteten ble regnet som karakteristiske, stabile trekk ved en person. I modernitetens syn på kultur og identitet var dette den vanligste måten å tolke identitet på. Det var større forventninger og sterkere rammer fastsatt av staten og andre institusjoner, og individet hadde mindre frihet til å velge selv.

En viktig del av identiteten vi har, er knyttet til sosiale statuser og roller. En sosial status er et sett med forventninger og sosiale regler som er knyttet til en viss posisjon. Rollen er hvordan man tolker dette rammeverket og hvordan man da velger å oppføre seg innenfor det. Det vil nok for eksempel forventes helt ulike ting av en far i Norge enn av en far i Saudi-Arabia, men hvordan disse fedrene velger å handle kommer an på hvordan de "spiller" rollen sin. Identitet kan dermed også påstås å være performativ, og viser at aktører har en del friheter innenfor de rammene satt av kulturen.

Det har blitt mer og mer vanlig med en dynamisk og konstruktivistisk forståelse av identitet. Da vi gikk fra moderne samfunn, som gjerne var industrisamfunn, til de postmoderne informasjonssamfunnene mange av oss er en del av den dag i dag, åpnet det seg mye nye muligheter for oss. Horton og Kraftl vektlegger fire viktige elementer når det kommer til å konstruere identitet: språket, og den kulturelle betydningen det har, er

viktig. Sosiale institusjoner er med på å forme vår forståelse av hva som er rett og galt, hva som er pent og ikke, osv. Skole og utdanningssystem er viktige aktører og gode eksempler på at vi læres opp til å tenke på visse måter, og vi reproducerer/viderefører kultur på samme måte som vi bygger oss selv. I tillegg er fortellinger (omtalt som "narratives" i boka) viktig, for ved hjelp av disse kan vi fremstille oss selv slik vi ønsker. Til sist har man materielle steder/ting, for disse blir rammeverk for hvordan vi kan utfolde oss. Internett tilbyr smutthull fra det siste, for man er ikke lenger bundet til sted på samme måte. Spesielt ungdom oppfører seg annerledes på internett enn det de gjør når de er tilstede i sitt "vanlige liv".

Relasjonell kulturforståelse, globalisering og identitet

I løpet av sosialantropologiens transisjonelle periode på 80-tallet ble antropologenes fokus rettet mot antropologien selv. Man var i større grad kritisk til hvordan forskning ble gjennomført og det ble etter hvert bred forståelse for at antropologien var hermeneutisk og at antropologene subjektive. Man ble oppmerksomme på kulturelt hegemoni, og man satte spørsmålstegn ved om steder og kulturer var så statiske som man lenge skulle ha det til. Globaliseringen var en viktig grunn til at man ble oppmerksom på denne type problemstillinger.

Globaliseringen visker, til en viss grad, ut betydningen av fysiske grenser, og dermed er det ikke lett å fortsette å argumentere for kulturer som faste og avgrensede enheter. I tillegg har det alltid vært slik at ingen kulturer er helt homogene. Selv om alle i Norge gjerne sier de er del av den norske kulturen, så har man tilhørigheter til ulike subkulturer innenfor denne og man skifter jevnlig mellom flere ulike roller og identiteter. Man kan gå fra å være student til å være sønn, til å være kjæreste eller kompis eller barnebarn. Og slik har det vært i flere hundre år, selv om de sosiale statusene, og dermed forventningene man ønsker å oppfylle, kanskje har gjennomgått endringer.

Tidligere var det lettere å knytte en kultur opp mot et sted. Nordmenn bodde i Norge, nuerne bodde i Sør-Sudan, og tamilene bodde i Sri Lanka eller India. Globaliseringens svekking av grenser og økt kommunikasjon fører til at man i større grad blir gjort oppmerksom på alle de forskjellene som finnes i verden. De har alltid eksistert, men man har ikke alltid hatt dem i nabolaget. Økt migrasjon er en av konsekvensene globaliseringen har hatt. Og med økt migrasjon kommer flere kulturmøter og -konflikter, og resultatet er at kulturene ikke lenger kan forstås på samme måte.

Så med den nye verdensordenen har den essensialistiske forståelsen av kultur blitt delvis erstattet av en relasjonell forståelse av begrepet. Thomas Hylland Eriksen definerer kultur som "det som gjør kommunikasjon mulig". Kultur er ikke lenger noe som ligger i mennesket, men noe som foregår mellom dem. Margaret Mead argumenterer for at kultur er lært gjennom en sosialiseringsprosess. Fredrik Barth definerer kultur som "den ballast av normer og verdier som enhver bærer med seg ut ifra hva han/hun har lært og erfart: hans/hennes konvensjoner, vaner, tankesett, osv.". Man sosialiseres inn i en allerede eksisterende kultur, men den dynamiske/relasjonelle kulturforståelsen vektlegger menneskers evne til å selv forhandle kultur, fordi kulturen oppstår i møter, og vil aldri være lik fordi enhver situasjon er unik og annerledes fra de forrige. Kulturen endres litt i hvert møte. Denne forståelsen tillater kultur å være mer preget av impuls, og gjør

det til et fremtidsrettet begrep, heller enn noe som er forankret i fortiden. Kultur, fordi den er resultat av sosialiseringprosessen, kan vanskelig avlæres, og dette er grunnen til at det oppstår kultursjokk og kulturkonflikter når ulike kulturer møtes.

De fleste samfunn er den dag i dag en del av globale nettverk. Globaliseringen er ikke noe man kan være for eller mot, men det er prosesser som skjer uavhengig av ens innstilling og helt ukontrollert. Noen oppfatter globaliseringen som en trussel steder må stå i mot, og at man må jobbe aktivt for å bevare egne særtrekk. Andre mener at globaliseringen fører til en homogenisering av verden. Tidligere argumenterte noen teoretikere for at globalisering var en form for kulturimperialisme som førte til vestliggjøring, med homogenisering som resultat. Dette var spesielt vanlig på 80-tallet, men de fleste har gått bort ifra det nå. Man anerkjenner at globaliseringen skjer ukontrollert. Mange teoretikere argumenterer mot homogeniseringen av steder og kulturer, blant annet Castrees og Robertson, og vektlegger steders evne til å sette sitt lokale preg på det globale. Dette er eksempler på glocalisering, som jeg gjorde rede for i kortsvarsdelen.

Disse tre synene er representative for hvordan man tenker at steder blir påvirket av globalisering og kan være viktig for debatten om identitet, fordi sted, identitet og kultur henger såpass tett sammen. Det er nemlig slik at jo mer truet man føler seg, enten det gjelder ens egen kultur eller identitet, jo mer oppmerksom blir man på å stå på sitt og tydeliggjøre forskjellene. Simmel kommer med en flott illusjon på dette i form av "det omvendte kjøleskap" - man vektlegger kulturelle forskjeller mellom oss og de andre, for å spre varme og øke samholdet innad, men dette går på bekostning av at man sprer kulde utad. Det kan være fristende å trekke slutningen at jo tettere verden blir, jo flere kulturelle forskjeller opplever man fordi dette er en naturlig reaksjon på de globale endringene som finner sted. Forskjellene trenger nødvendigvis ikke heller å være store, men de blir viktige likevel på grunn av betydningen man gir dem.

Miguel Castells omtalte dagens samfunn som et nettverkssamfunn; vi er ikke lenger avhengig av de aller nærmeste rundt oss, men vi har større nettverk. Disse nettverkene er gjerne globale, takket være internett og mulighetene det gir. Mange er nettverk basert på samme interesser og man kan føle tilhørighet ved å være medlem i store internasjonale organisasjoner, som f.eks Amnesty, eller man kan benytte seg av muligheten til finne, og treffe, flere folk med samme spesielle interesser som deg, hvis det er en litt sjeldnere interesse enn fotball. Internett åpner da for å kunne føle samhold man kanskje ikke kunne oppnå i lokalmiljøet sitt tidligere, fordi denne typen kulturelle praksiser ikke var akseptert og man ble sett på som malplassert og "out-cast". Nettverkene gir også muligheten til å holde kontakten med kulturer som er langt borte, geografisk sett. Det er liten tvil om at fysisk avstand har mistet betydningen til fordel for tidsforskjeller og reisetid.

Appadurai sier at i et postmodernistisk samfunn, eller "den flytende moderniteten" som det også omtales som av noen, er vi mer klar over mulighetene våre. Dette fører til større friheter når vi skal konstruere oss selv. Noen identiteter kan vi derimot ikke velge - dette er de som betegnes som imperative eller tilskrevne identiteter. En utfordring mange innvandrere møter når de kommer til nye steder, er det at stedets dominerende gruppe gjerne har tendenser til å tilskrive dem identiteter som norsk-somalier, flyktning, osv. De

står ikke like fritt til å definere hvem de er, fordi de er en minoritet. Det er viktig å være oppmerksom på at man foretar slike skiller. Å definere noen som å ha bindestrekstilhørighet kan være fælt, dersom aktøren det gjelder ikke oppfatter seg selv på samme måte. I slike tilfeller blir man undertrykket og ekskludert fra det kulturelle fellesskapet, og dette vil igjen påvirke ens følelse av identitet.

Fordi kulturbegrepet ikke lenger sees på som statisk, måtte det nye teorier til. Matthews har kommet med en modell på tre nivåer for å skulle forklare kultur i den nye virkeligheten vi har. Det første nivået av kultur er det vi tar for gitt. Dette er hverdagslivet, ting vi gjør uten å tenke oss om. Det neste nivået er "de mulighetene vi har, men som vi ikke kan gjøre noe med". Innad i alle samfunn finnes det visse sosiale normer og regler. F.eks som statsborgere er det forventet at vi skatter av inntektene våre. Vi kan selvfølgelig la være å betale skatt, men på grunn av de konvensjonene som venter oss dersom vi ikke gjør det, lar vi være. Man følger de kulturelle mønstrene som finnes. Et annet eksempel som ble brukt i forelesning er hvordan ungdom i Vennesla blir møtt med fordommer dersom de plutselig skulle ønske å ta seg en høyere utdanning et annet sted, og hvordan mange kanskje ikke tør å skulle ta et slikt valg på bakgrunn av vissheten om de reaksjonene som venter dem dersom de gjør det. Nivå tre kalles "det globale supermarkedet". Her kan vi selv velge fritt hvilke kulturelle uttrykk vi ønsker, men man har alltid visse begrensninger, f.eks alder og kjønn.

Appadurai har også kommet med sitt bidrag. Han presenterer 5 "scapes" som kan benyttes til å forklare og forstå kulturelle endringer. Disse er ethnoscape, finansescape, technoscape, ideoscape og mediascape, og går på hvem vi føler tilhørighet til, hvordan vi samhandler med dem, hvordan vi bruker media til å skaffe oss informasjon eller kommunisere, osv. Fordi kulturer (og identiteter) sjelden kun er knyttet til geografiske områder, blir disse fem skapene et greit rammeverk til å skulle forsøke å forstå ulikhet og endringer.

Både Appadurais og Matthews' nye forståelser er alternativer man kan ha som utgangspunkt når man forsker på eller studerer kultur eller kulturelle forskjeller. Matthews tre nivåer er knyttet opp både mot det lokale, og mot det globale på samme tid. Appadurais scapes er uavhengige av det geografiske stedet, men vektlegger stedstilhørighet og tilhørighet til andre grupper, og er et bra redskap til å forstå mennesker i en verden som er stadig mer multikulturell. Doreen Masseys relasjonelle stedsbegrep kan også hjelpe til for å skulle forstå kulturer. Alle steder har relasjoner til andre steder, enten det er via importert frukt eller innflyttere. Steder er åpne, ikke lukkede, slik man tenkte tidligere. Mennesker og steder konstituerer hverandre, og dermed er det viktig å ha forståelse og toleranse. Er man åpen for at stedet endres, vil det være lettere å ta imot strømmen av mennesker og varer, og å sammen kunne føre stedets identitet og kultur videre. Det trenger ikke være snakk om integreringspolitikk, assimilering eller lignende, men man kan la relasjonen og forsøk på tverrkulturell kommunikasjon dominere.

Konklusjon

Vi lever i globaliseringens gullalder og de endringene som foregår nå, skjer i høy hastighet. Identitet oppfattes nå av de fleste som noe individuelt og noe man står fritt til å velge. Problemene oppstår derimot når ikke alle får de samme mulighetene til dette. Det er stort sett minoritetsgrupper som opplever vanskeligheter knyttet til det å skulle identifisere seg med eller mot steder eller større grupper. Det er viktig å kunne være

seg selv, uten at det skal gå på bekostning av andres muligheter til det samme. Tendenser som at stedstilhørighet svekkes eller at man har transkulturelle identiteter har vi sett lenge, og er noe som nok vil fortsette fremover. Det er allerede diskusjoner om nasjonalstaten er den rette organisasjonsformen, eller om vi er på vei til å identifisere oss som verdensborgere alle sammen. Dette finnes det mange meninger rundt, men ingen fasit på. Likevel vil man kunne hevde at selv om man ikke kan behandle kultur og identitet på måten man har gjort til nå, vil de fortsette å ha betydning og eksistere - om enn bare i andre former og i forhold til nye elementer. Mennesker er sosiale vesener og har behov for å føle tilhørighet, og dermed vil ikke disse begrepene kunne skrinlegges med det første.
